

¿Què es el Partit Socialista Català? La línia psuquista d'ahir i la d'avui

Per a la immensa majoria dels exiliats catalans, el Partit Socialista Català està constituït per un nucli escissionista del P. S. U. C., en discrepància amb les tàctiques i els procediments d'aquest. No volem, ara, recollir les insídies i calúmnies procedents dels homes que encara integren aquell conglomerat polític que a Catalunya s'intitulà Partit Socialista Unificat. Tampoc no pot interessar-nos la interpretació que suara ha donat un il·lustre psiquiatra català, considerant l'existència del Partit Socialista Català com una pugna personal entre dos homes, car això demostra mala fe — que és molt probable que existeixi, donades les fonts informatives de l'opinant — o bé un desconeixement absolut de com s'han anat desenvolupant els fets que han donat origen a la gestació del nou organisme polític. Per a informació de tothom explicarem alguns dels antecedents que donaren lloc a la constitució del nucli socialista autòcton.

El mes de juliol del 1933 es va celebrar el Congrés de fusió de la Unió Socialista de Catalunya i la Federació Catalana del P. S. O. E., prèvia aprovació per separat, i en congressos respectius, de les bases fonamentals d'unificació de les dues tendències socialistes que actuaven de feia molts anys a Catalunya. En aquest Congrés d'unificació, per un error de perspectiva del seu artífex directe, Rafael Campalans, en contra del criteri de Josep Recasens i del qui signa, fou elegit, com a màxim dirigent del nou organisme, Joan Comorera. La intransigència i incomprensió de Largo Caballero i Enrique de Francisco va fer fracassar, en part, aquesta unificació socialista; però la immensa majoria dels socialistes procedents del P. S. O. E., fidels als compromisos adquirits, van seguir pertanyent a la nova Unió Socialista de Catalunya. Per aquesta raó, la Federació Catalana del P. S. O. E. va quedar reduïda a nuclis insignificants, fins que més tard la campanya demagògica de Largo Caballero i els errors sindicals de Comorera i d'altres van donar-li de nou una certa importància, que culminà amb la incorporació d'un nucli procedent de l'antic Bloc Obrer i Camperol.

Un cop elegit dirigent màxim, Joan Comorera va començar a donar mostres d'una ambició personal desmesurada. Li calia, sobretot, desbancar les personalitats que podien fer-li nosa dintre el moviment socialista català. La mort dissortada de Campalans, esdevinguda quan ja Comorera començava a maniobrar contra d'ell, va aclarir-li el camí, permetent-li, d'aleshores fins a la creació del P. S. U. C., considerar-se un dels seus deixebles predilectes. Josep Recasens, militant de gran prestigi, no era per a ell un problema greu, puix que aquest, per raó de la seva salut, bon xic crebantada, difícilment es movia del seu retir de Reus, i es limitava a donar consells per carta i a publicar alguns articles en l'òrgan periodístic del Partit. L'únic obstacle que s'oposava encara seriosament als seus anhels de cabdillatge era la ferma personalitat de Serra i Moret; però un accident desgraciat d'aquest va permetre Comorera incorporar-se al Govern de la Generalitat, càrrec que sempre més va resistir-se a deixar.

Després del 6 d'octubre del 1934, Comorera, des de la presó de Puerto de Santa Maria, començà a dir que s'havia d'anar a la unificació dels partits proletaris existents a Catalunya. Gairebé ningú no era contrari a priori de la unificació; però a la Unió Socialista i al P. S. O. E. molts nuclis no volien arribar-hi si no era a base d'un acord previ sobre: doctrina, tàctica, procediments, estructura orgànica i homes. Això donà lloc a moltes discussions i incidències, car un nucli d'amics personals de Comorera plantejava la qüestió d'arribar a un acord fos com fos.

Com a resultat de les eleccions del febrer del 1936, Comorera torna a Catalunya aureolat per la persecució. Veu, però, que malgrat el seu prestigi momentani no podrà imposar l'ambiciós disseny del lliurament a la III Internacional, i per això en l'últim Congrés de la Unió Socialista de Catalunya, celebrat el mes de maig del 1936, no s'atreveix a plantejar d'una manera prou decidida el tema de la fusió. En aquest Congrés es parla de la conveniència d'una unificació, però a base de resoldre prèviament els problemes bàsics i de fer les coses amb el consentiment explícit de la majoria de cada possible Partit integrant. Des d'aquell moment, assegurada la seva reelecció com a dirigent, Comorera comença a moure's al marge de la voluntat del Partit, recolzant-se en un nucli d'amics que integren el Comitè Executiu i utilitzant l'ajut del Partit Comunista de Catalunya.

Enmig d'aquesta situació arriba el 19 de juliol del 1936. En aquests moments caòtics, originats per la sublevació feixista, Comorera, juntament amb Vidiella, consagra la fusió dels partits sense tenir en compte la voluntat de la majoria de la Unió Socialista i de la Federació Catalana del P. S. O. E. Comorera no confia ni en els seus propis amics del Comitè Executiu, i per això també els enganya. En l'última reunió del Comitè Executiu de la Unió Socialista, responent a les preguntes concretes que li feren alguns companys, declarà d'una manera contundent: a) que el nou Partit no s'integraria a cap Internacional, i b) que s'havia d'estar amatent perquè els comunistes no s'apoderessin de la nova organització. I aquest senyor Comorera que de fa uns anys ve repartint patents de traïdor a tort i a dret, és, precisament, el primer traïdor, puix que traïx barroerament els companys que li havien atorgat llur confiança. Però és molt possible que alguns cops ja s'hagi recordat d'allò de: **el traïdor no es menester...**

El P. S. U. C. neix sense que la immensa majoria dels seus futurs integrants en sàpiguen res; i més tard tampoc no els explica ningú quines són les bases fonamentals i l'estructura orgànica del Partit. S'invoca en aquells moments, per part de Comorera i dels seus acòlits, la doble amenaça del feixisme i dels incontrolats. Per ablanir els massa exigents, el propi Comorera feia dir que tan aviat com es normalitzés la situació es podria discutir tot i que el nou Partit estava integrat per so-

(Segueix a la p. 3)

“Per a aquells dirigents burgesos de l'Esquerra i d'Acció Catalana que en els primers moments de la lluita, vacil·lants i covards, van contribuir que els provocadors anarquistes, ajudats pel trotsquisme, poguessin realitzar, malgrat l'oposició del P. S. U. C., llurs assaigs de sindicalització i collectivització forçosa; que poguessin suplantar l'autoritat i la força de dirigir i endegar la vida del país, que corresponia al Govern de la Generalitat. Contents d'ésser tolerats en funció teòrica de govern, la missió d'aquests burgesos va consistir a ajudar la realització de tots els grans negocis dels aventurers de l'anarquisme, i concretament Terradelles va ésser un valuós peó al seu servei, ajudant a subsistir el sabotatge organitzat de les indústries de guerra federals, que mai no van produir mentre el front necessitava armes.”

“Enemics del benestar de la classe obrera, traiten el poble català, es lliuren en braços de la reacció anglo-francesa, convertint-se en el millor dels seus instruments; i així veiem com aquells que es titulaven els més fermes defensors dels interessos nacionals de Catalunya, com Sbert, Aiguader, Companys i d'altres, treballaven des de tots els llocs a l'avancada de la claudicació i de la contrarevolució, d'una manera tenaç, per a provocar el descontent del poble, per a dividir-lo, cultivant en gran escala el derrotisme.”

“Contra els qui, com Companys i d'altres dirigents de la burgesia catalana, conseqüents en la seva política de traïció a les llibertats nacionals del poble català, incapaces de lluitar al costat del poble, des de fora, hipotequen la llibertat i l'esdevenidor de Catalunya.”

“Contra aquests i tota la podridura de dirigents polítics espanyols, socialistes, anarquistes, republicans venuts als interessos dels imperialismes i de la reacció, nosaltres diem que mantindrem ben alta la bandera de la lluita per l'alliberació social i nacional de Catalunya.”

(Fragments d'un manifest del P. S. U. C. publicat el mes d'abril del 1940).

“Hi ha catalans, potser hi ha companys, que recelen o ganyotegen dient-se: —Altra vegada amb Cambó i amb Duran i Ventosa, amb Abadal i amb Cirera, l'isidrista? Per bé que amb les persones hi hem de marxar si elles volen, no és un problema de personalitats majors o menors, de patums més o menys esquerpes, el que tenim plantejat.”

(Del discurs de Joan Comorera pronunciat el dia 3 de desembre del 1942).